ที่ นศ ๐๐๒๓.๓ / ว ๑๔๒๒

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๑๐ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความร่วมมือโครงการอาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายกเทศมนตรีนครนครศรีธรรมราช นายกเทศมนตรีเมืองปากพนัง นายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง และนายกเทศมนตรีเมืองปากพูน

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๙๓.๔/ว ๑๗๒๘ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๖

ด้วยจังหวัด ได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำโครงการ "อาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก" เป็นโครงการบูรณาการร่วมกันระหว่างกรม และกระทรวง ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการต่อเนื่อง ๔ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙ โดยกำหนดเป็นเป้าหมายการดำเนินการในปี ๒๕๕๖ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ (โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพฐ.) จำนวน ๙,๒๘๗ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนเกณฑ์ที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๕,๙๗๔ แห่ง) ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข ได้ขอความอนุเคราะห์จากกระทรวงมหาดไทยในการมอบหมายหน่วยงานภายใต้กำกับในระดับจังหวัดและท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอาหารปลอดภัยในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง และเหตุการณ์การระบาดของโรคอาหารเป็นพิษร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

เพื่อให้โครงการดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล จึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดต่อไป รายละเอียดแนวทางการดำเนินงานปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ สำหรับอำเภอขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและดำเนินการด้วย

ขอแสดงความนับถือ

รักษาราชการแทน

(ธีรวัฒน์ เชาวลิต)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น
โทร. ๐-๗๕๓๕-๖๑๔๔ ต่อ ๒๐

สำนักงานส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขที่รับ 5257
วันที่ 26 เม.ย. 2556
เวลา
E กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

ที่ มท ๐๘๙๓.๔/ว ๑๗๒๘

๒๓ เมษายน ๒๕๕๖

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น
เลขที่รับ 2181
วันที่ 26 เม.ย 56
เวลา ๑ ชุด น.

เรื่อง ขอความร่วมมือโครงการอาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาอาหารปลอดภัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำโครงการ "อาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก" เป็นโครงการบูรณาการร่วมกันระหว่างกรม และกระทรวง ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการต่อเนื่อง ๔ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙ โดยกำหนดเป็นเป้าหมายการดำเนินการในปี ๒๕๕๖ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ (โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพฐ.) จำนวน ๙,๒๘๗ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนเกณฑ์ที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๕ ๙๗๔ แห่ง) ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข ได้ขอความอนุเคราะห์จากกระทรวงมหาดไทยในการมอบหมายหน่วยงานภายใต้กำกับในระดับจังหวัดและท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอาหารปลอดภัยในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง และเหตุการณ์การระบาดของโรคอาหารเป็นพิษร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้โครงการดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล จึงขอให้จังหวัดแจ้งให้หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวัลลภ พริ้งพงษ์)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและ
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐ - ๒๒๔๑ - ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๑๐๒-๑๐๔
โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๖

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาอาหารปลอดภัย
ตามนโยบายรัฐบาลข้อ ๔.๓ "การพัฒนาสุขภาพของประชาชน" ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖

หน่วยงานเจ้าภาพ : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย)

โครงการ/กิจกรรมหลัก	อาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ชื่อตัวชี้วัด	อาหารปลอดภัยเพื่อลดโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
คำนิยาม	- การบริหารจัดการอาหารปลอดภัย หมายถึง ระบบการจัดการส่งเสริม เฝ้าระวัง และป้องกันทางด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยส่วนบุคคล เพื่อให้อาหารและน้ำ ที่โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการมีความสะอาดและปลอดภัย รวมถึงควบคุม เมื่อมีเหตุการณ์การระบาด - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนเกณฑ์ ที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพฐ.) - โรงอาหาร หมายถึง สถานที่จัดบริการอาหารแก่นักเรียน และบุคลากร - โรคอุจจาระร่วง หมายถึง การพบผู้ป่วยถ่ายเหลวตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไปต่อวัน หรือถ่ายเป็นน้ำ หรือถ่ายมีมูกเลือดปน หรือถ่ายมีเลือดปน อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อวัน (อ้างอิงจาก WHO) - โรคอาหารเป็นพิษ หมายถึง อาการป่วยที่เกิดจากการกินอาหารหรือน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรีย ไวรัส พยาธิ ตลอดจนการปนเปื้อนของพิษจากพืช (เช่น เห็ดพิษ สบู่ดำ มะกล่ำ) หรือสัตว์บางชนิด (เช่นปลาปักเป้า แมงดาทะเล ปลาทะเลบางชนิด คางคก และหนอน แมลง) ยกเว้น พิษที่เกิดจากยา/โลหะหนัก/สารเคมีกำจัดศัตรูพืช - การระบาดของโรคอาหารเป็นพิษหรือโรคอุจจาระร่วง หมายถึง การพบผู้ป่วยที่มีอาการอาเจียน หรือถ่ายเหลวอย่างน้อยจำนวน ๒ คนขึ้นไป ที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา เช่น มีการรับประทานอาหารหรือน้ำร่วมกัน (อ้างอิงจาก CDC)
แนวทางการขับเคลื่อน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ๑) แต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด และจัดทำแผนปฏิบัติการพร้อมแผนการใช้งบประมาณส่งให้สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย ๒) อบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้ให้บริการอาหารของโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมาย ๓) สื่อสาร ประชาสัมพันธ์แก่ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องตามกลุ่มเป้าหมาย ๔) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อเฝ้าระวังอาหารปลอดภัย และ โรคอาหารเป็นพิษและโรคอุจจาระร่วงในโรงเรียน และ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมาย ๕) ดำเนินการตามแผนงาน และตรวจประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งประสานหน่วยตรวจสอบเคลื่อนที่เพื่อความปลอดภัยด้านอาหาร(Mobile Unit) สนับสนุนการตรวจอาหารและน้ำให้ครอบคลุมการปนเปื้อนทั้งด้านจุลินทรีย์และเคมีในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๖) เชื่อมโยงข้อมูลการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายอาหารปลอดภัยในพื้นที่ โดยร่วมกันเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมเหตุการณ์การระบาดของโรคอาหารเป็นพิษร่วมกับคณะกรรมการอาหารปลอดภัยจังหวัด

	๗) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัด และจัดส่งรายงานให้สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัยตามแบบฟอร์มที่กำหนด
วัตถุประสงค์	เพื่อลดโรคอาหารเป็นพิษและโรคอุจจาระร่วง ในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
กลุ่มเป้าหมาย	โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั่วประเทศ (ยกเว้น กทม.) - ปี ๒๕๕๖ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของจังหวัด - ปี ๒๕๕๗ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของจังหวัด - ปี ๒๕๕๘ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของจังหวัด - ปี ๒๕๕๙ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐๐ ของจังหวัด
ตัวชี้วัด (KPI)	๑) โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายมีการบริหารจัดการอาหารปลอดภัยเพื่อลดโรคอาหารเป็นพิษและโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ ๑๐๐ ๒) โรงอาหารของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายผ่านเกณฑ์มาตรฐานการสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายผ่านเกณฑ์อาหารปลอดภัยปลอดโรคในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ๔) ร้อยละ ๗๐ ของโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายมีเหตุการณ์การระบาดโรคอาหารเป็นพิษลดลง (จากค่ามัธยฐาน ๓ ปี ที่ผ่านมา)
ผลลัพธ์ (Outcome)	นักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายได้รับประทานอาหารที่สะอาดปลอดภัย และปลอดโรคอันเกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ
ผลกระทบ (Impact)	การระบาดจากโรคอาหารเป็นพิษ ในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายลดลง
วิธีการจัดเก็บข้อมูลให้กระทรวงสาธารณสุข	รายงานผลการดำเนินงาน ที่จัดส่งให้สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย ๑) คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโครงการอาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับจังหวัด ๒) แผนปฏิบัติการและแผนการใช้งบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด (ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖) ๓) บันทึกผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์ม KPI/FP ๕๖ ดาวโหลดที่ www.foodsafetythailand.net ๔) สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการและผลการใช้งบประมาณรอบ ๖, ๙ และ ๑๒ เดือน ของปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ๕) หลักฐาน/เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของจังหวัด ได้แก่ ทะเบียนเก็บข้อมูลผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วง และอาหารเป็นพิษ ๖) ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน และตัวอย่างสื่อ การให้สุขศึกษา ประชาสัมพันธ์ตามโครงการฯ ที่จังหวัดผลิตเอง
หน่วยงานที่เก็บและรายงานข้อมูล	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด

วิธีการรายงาน/ความถี่ในการรายงาน	รายงานสรุปผลการดำเนินงานรอบ ๖, ๙ และ ๑๒ เดือน
หน่วยงานรับผิดชอบตัวชี้วัด	สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ที่ปรึกษา	๑) นพ.โสภณ เมฆธน รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข ๒) นพ.สุพรรณ ศรีธรรมมา รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ผู้รับผิดชอบ	นางจงกลนี วิทยารุ่งเรืองศรี ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย โทร ๐๒-๙๖๕ ๙๗๓๐
คณะผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานของพื้นที่	๑) พญ.วราลักษณ์ ตังคณะกุล แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ และ ที่ปรึกษาสำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย ๒) นายธนชีพ พีระธรณิศร์ สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย ๓) พญ.พจมาน ศิริอารยาภรณ์ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ๔) นางสาวกรกานต์ ป้อมบุญมี นักวิชาการอิสระ ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมโรคที่มีอาหารและน้ำเป็นสื่อ ๕) นางนิธิวดี บัตรพรรธนะ สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย ๖) นางจารุรัตน์ จิณะมูล สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย ๗) นางสาวกรรณิการ์ ศรีแสนตอ สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย โทร ๐๒-๙๕๑ ๐๐๐๐ ต่อ ๙๙๙๘๓, ๙๙๖๗๖ , โทรสาร ๐๒-๕๘๘ ๓๐๒๐ E-mail : foodsafety_moph@hotmail.com
การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์	๑) พัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุขด้านอาหารปลอดภัยตามนโยบายรัฐบาล ข้อ ๔.๓.๓ โดยจัดให้มีการสร้างเสริมสุขภาพ ลดอัตราป่วย ตายจากผลกระทบจากโรคไม่เรื้อรัง รวมทั้งการเจ็บป่วยจากโรคอาหารเป็นพิษ อย่างต่อเนื่อง ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙ ๒) จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาด้านสุขภาพอันเกี่ยวเนื่องจากอาหารและน้ำเป็นสื่อของพื้นที่ทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ๓) จัดทำรายงานเสนอนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ และผู้บริหารกระทรวง/และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามช่องทางที่เหมาะสม เช่น เว็บไซต์ แท็บเลต เป็นต้น ๕) จัดทำข่าวสารเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อแจ้งข้อมูลความเสี่ยงและสร้างความรู้ ความตระหนักต่อผู้บริหารโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ครู และผู้ปกครอง ๖) หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินมาตรการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อลดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยอาหารแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันให้เกิดระบบการจัดการอาหารที่สะอาด ปลอดภัย อย่างต่อเนื่อง

แผนงาน/โครงการตามยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖

---

๑. **ชื่อโครงการ : อาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**

สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง อาหารปลอดภัย Food Safety

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ ข้อ ๑.๒.๒ การลดความเหลื่อมล้ำ (Inclusive Growth) **ประเด็นที่ ๓** การดูแลผู้สูงอายุ เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส

สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ข้อ ๔.๓.๓ จัดให้มีมาตรการสร้างสุขภาพโดยมีเป้าหมายเพื่อลดอัตราป่วยตาย และผลกระทบจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดัน โลหิตสูง โรคหัวใจ โรคหลอดเลือด และโรคมะเร็ง อย่างมีบูรณาการและครบวงจร ตั้งแต่การมีนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ จัดให้มีการสื่อสารสาธารณะของรัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ให้ความรู้ป้องกันโรคเพื่อการดูแลรักษาสุขภาพตนเองของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การให้บริการเชิงรุก ตลอดจนคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

๒. **หน่วยงานเจ้าภาพ :** สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๓. **หน่วยงานปฏิบัติ :** สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๔. **หลักการและเหตุผล:**

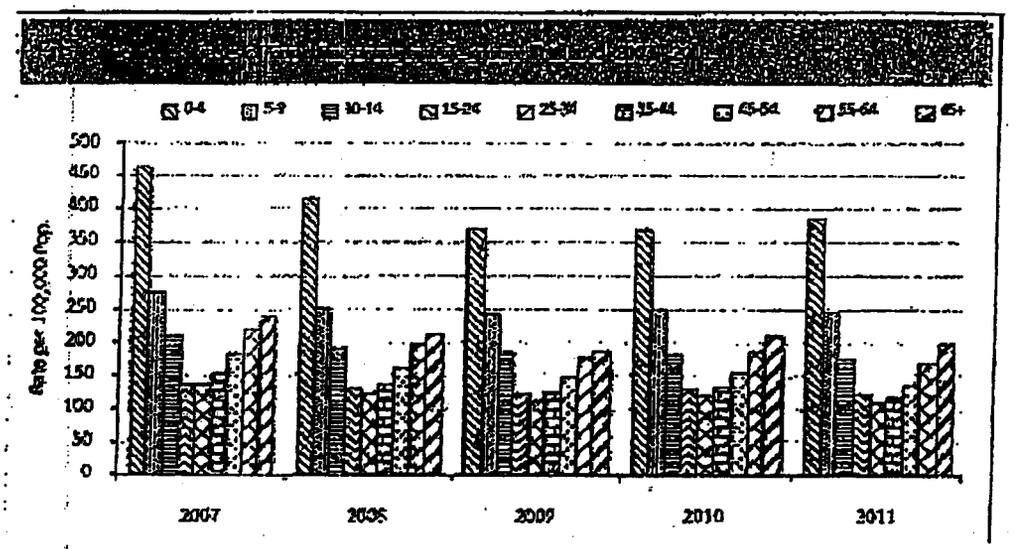
กระทรวงสาธารณสุขได้นำเสนอสถิติการพบผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ๔ โรคยอดฮิตที่มีสาเหตุจากอาหารและโภชนาการไม่ปลอดภัยในรอบ ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๓ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๓,๐๙๓,๕๔๖ ราย โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกโรค เรียงตามลำดับดังนี้ อันดับ ๑. โรคความดันโลหิตสูง มีอัตราความชุกสูงที่สุด คือ พบผู้ป่วย ๑,๗๒๕,๗๑๙ ราย หรือคิดเป็นอัตราความชุก ๒,๗๐๙ ต่อประชากรแสนคน อันดับ ๒. โรคเบาหวาน มีจำนวน ๘๘๘,๕๘๐ ราย คิดเป็นอัตราความชุกเท่ากับ ๑,๓๙๔ ต่อประชากรแสนคน อันดับ ๓. โรคหัวใจขาดเลือด พบ ๑๗๑,๓๕๓ ราย อัตราความชุก ๒๖๘ ต่อประชากรแสนคน อันดับ ๔. โรคหลอดเลือดสมอง พบ ๑๔๐,๒๔๓ ราย อัตราความชุก ๒๒๐ ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์การระบาดของโรคติดต่อทางอาหารและน้ำที่สำคัญ เช่น โรคอุจจาระร่วง จากรายงานการเฝ้าระวังโรคในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา พบว่า โรคอุจจาระร่วงมีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนเป็นอันดับหนึ่งมาตลอด เมื่อปี ๒๕๕๔ มีรายงานผู้ป่วยทั่วประเทศ จำนวน ๑,๓๐๓,๙๒๑ ราย คิดเป็นอัตราป่วยเท่ากับ ๒,๐๔๑ ต่อประชากรแสนคน พบผู้เสียชีวิต ๕๖ ราย และตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม – ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ พบผู้ป่วย ๓๗๗,๗๘๐ ราย คิดเป็นอัตราป่วย ๕๙๑.๔๑ ต่อแสนประชากร มีผู้เสียชีวิต ๘ ราย

อหิวาตกโรค ในปี ๒๕๕๔ มีผู้ป่วยจำนวนทั้งสิ้น ๒๗๙ ราย คิดเป็นอัตราป่วย ๐.๔๔ ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต ๔ ราย อัตราป่วยของอหิวาตกโรคมีแนวโน้มลดลงจากปี ๒๕๕๓ เกิดการระบาดของอหิวาตกโรคครั้งใหญ่อีกครั้ง พบผู้ป่วยทั้งสิ้น ๑,๕๙๗ ราย อัตราป่วย ๒.๕๑ ต่อประชากรแสนคน สำหรับปีนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม- ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ พบผู้ป่วย ๑๘ ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต

โรคอาหารเป็นพิษในช่วงปีที่ผ่านมา มีอัตราป่วยลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน สำหรับปี ๒๕๕๔ จากข้อมูลสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่า เกิดโรคอาหารเป็นพิษทั้งประเทศจำนวน ๗๔ เหตุการณ์ ทั้งนี้พบในโรงเรียนมากที่สุด ๒๓ เหตุการณ์ จำนวน

ผู้ป่วย ๔๐๕ ราย และข้อมูลการป่วยด้วยโรคอาหารเป็นพิษในปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔ ในประชากรอายุระหว่าง ๐-๔ ปี และ ๕-๙ ปี สูงกว่ากลุ่มวัยอื่นดังแสดงในภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ รายงานสถานการณ์โรคอาหารเป็นพิษแยกตามกลุ่มอายุ

ในการนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้อนุมัติการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายใต้ผลผลิต: ประชาชนได้รับการดูแลสุขภาพและมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ในวงเงินงบประมาณ ๔๐,๒๗๘,๒๐๐ บาท (สี่สิบล้านสองแสนเจ็ดหมื่นแปดพันสองร้อยบาทถ้วนแก่สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัยเพื่อเป็นเจ้าภาพในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแก่ (๑) หน่วยเคลื่อนที่เพื่อความปลอดภัยด้านอาหาร (รถโมบาย) ซึ่งดูแลโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน ๑๒ ศูนย์ (๒) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ๗๖ จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานลดโรคอาหารเป็นพิษในศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านอาหารในระดับพื้นที่ (๓) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานพัฒนาอาหารปลอดภัยของสำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย ทั้งนี้ สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัยจึงเห็นสมควรดำเนินงานโครงการอาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีเป้าประสงค์และแผนการดำเนินงาน ดังนี้

๕. เป้าประสงค์ : เพื่อลดโรคอาหารเป็นพิษและโรคอุจจาระร่วง ในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๖. กลุ่มเป้าหมาย : โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั่วประเทศ (ยกเว้น กทม.)

- ปี ๒๕๕๖ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของจังหวัด
- ปี ๒๕๕๗ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของจังหวัด
- ปี ๒๕๕๘ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของจังหวัด
- ปี ๒๕๕๙ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐๐ ของจังหวัด

<u>หมายเหตุ</u> : ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ใน ๗๖ จังหวัด มีโรงเรียนจำนวน ๓๐,๙๕๗ แห่ง (ร้อยละ ๓๐ = ๙,๒๘๗ แห่ง) ศูนย์เด็กเล็ก ๑๙,๗๖๑ แห่ง (ร้อยละ ๓๐ = ๕,๙๗๕ แห่ง)

๗. ตัวชี้วัด (KPI) :

๑) โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายมีการบริหารจัดการอาหารปลอดภัยเพื่อลดโรคอาหารเป็นพิษและโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ ๑๐๐

๒) โรงอาหารของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายผ่านเกณฑ์มาตรฐานการสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐

๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายผ่านเกณฑ์อาหารปลอดภัยปลอดโรคในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐

๔) ร้อยละ ๗๐ ของโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายมีเหตุการณ์การระบาดโรคอาหารเป็นพิษลดลง (จากค่ามัธยฐาน ๓ ปี ที่ผ่านมา)

๘. ผลลัพธ์ (Outcome) :

นักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมาย ได้รับประทานอาหารที่สะอาดปลอดภัย และปลอดโรคอันเกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ

๙. ผลกระทบ (Impact) :

การระบาดจากโรคอาหารเป็นพิษ ในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมายลดลง

๑๐. วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน :

ส่วนกลาง :

๑) แต่งตั้งคณะทำงานลดโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒) วางแผนการดำเนินงาน

๓) ประสานความร่วมมือระหว่างระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดประเด็นตัวชี้วัด

๔) จัดทำแนวทางการเฝ้าระวัง จัดการอาหารเป็นพิษในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระบบการรายงาน

๕) ประชุม/สัมมนาเจ้าหน้าที่ระดับเขตและจังหวัด เพื่อชักซ้อมความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงาน

๖) การพัฒนารูปแบบโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาหารปลอดภัย ปลอดโรค ตามรายภาค

๗) ประสานงานติดตาม เร่งรัด รวบรวม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด

๘) รวมรวม จัดหาเอกสาร สื่อ และวัสดุทางวิชาการสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ตามความเหมาะสม

๙) สัมมนารูปแบบการพัฒนาอาหารปลอดภัย ปลอดโรค ในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของไทย

๑๐)จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน

ส่วนภูมิภาค : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

๑) แต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด และจัดทำแผนปฏิบัติการพร้อมแผนการใช้งบประมาณส่งให้สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย

๒) อบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้ให้บริการอาหารของโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมาย

๓) สื่อสาร ประชาสัมพันธ์แก่ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องตามกลุ่มเป้าหมาย

๔) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อเฝ้าระวังอาหารปลอดภัย และ โรคอาหารเป็นพิษและโรคอุจจาระร่วงในโรงเรียน และ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มเป้าหมาย

๕) ดำเนินการตามแผนงาน และตรวจประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งประสานหน่วยตรวจสอบเคลื่อนที่เพื่อความปลอดภัยด้านอาหาร(Mobile Unit) สนับสนุนการตรวจอาหารและน้ำให้ครอบคลุมการปนเปื้อนทั้งด้านจุลินทรีย์และเคมีในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๖) เชื่อมโยงข้อมูลการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายอาหารปลอดภัยในพื้นที่ โดยร่วมกันเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมเหตุการณ์การระบาดของโรคอาหารเป็นพิษร่วมกับคณะกรรมการอาหารปลอดภัยจังหวัด

๗) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัด และจัดส่งรายงานให้สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัยตามแบบฟอร์มที่กำหนด